

Handläggare: Johan Bonander
Telefon: 08-508 25 567

Till
Socialtjänstnämnden

Länsstyrelsens granskning av kommunala riktlinjer för bedömning av LSS-insatser

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att godkänna socialtjänstförvaltningens yttrande enligt föreliggande tjänsteutlåtande.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Länsstyrelsen har under år 2006 gjort en nationell uppföljning av kommunernas riktlinjer för insatser enligt Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Länsstyrelsen i Stockholms län har särskilt granskat Stockholms stads LSS-riktlinjer. Länsstyrelsen konstaterar att stadens riktlinjer är väl genomarbetade men fann ett par formuleringar som var tvetydiga och som kunde upplevas begränsande. Förvaltningen har tagit del av länsstyrelsens granskning och har förtydligat de punkter i riktlinjerna som länsstyrelsen fann tvetydiga.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben för utredning och projekt. Socialtjänstnämndens handikappråd har informerats om ärendet den 19 april 2007 och behandlat ärendet den 11 juni 2007.

Bakgrund

Under år 2006 har landets länsstyrelser följt upp de riktlinjer landets kommuner tagit fram för bedömning av LSS-insatser. I länsstyrelsens uppdrag har ingått att tillse att riktlinjerna inte utformats så att de begränsar de enskildas rättigheter. Denna nationella granskning har resulterat i en rapport: Riktlinjer till hjälp eller stjälp (ISSN-nr/ISBN-nr: 91-7281-240-0). Rapporten kan läsas /hämtas på följande länk:

http://www.ab.lst.se/upload/dokument/publikationer/S/rapporter/2007/LSS_rapport_07.pdf

Rapporten

Den granskning länsstyrelserna gjort har främst inriktats på om kommunernas riktlinjer är begränsande för enskilda personers rättigheter. Länsstyrelserna har undersökt om kommunernas riktlinjer innehåller bestämmelser om att en insats endast kan beviljas i en viss omfattning eller bara får ges inom ett visst geografiskt område. Länsstyrelserna har också undersökt om kommunernas riktlinjer anmodat att beslut om insatser ska tidsbegränsas, om vissa insatser utesluter rätt till andra insatser och om det finns begränsningar som har med den enskildes ålder att göra. Av landets 290 kommuner har 128 kommuner utarbetat riktlinjer och 63 kommuner har svarat att de avser att ta fram riktlinjer. Länsstyrelserna har kunnat konstatera att det i flertalet av de granskade riktlinjerna fanns bestämmelser eller rekommendationer som var begränsande för de personer som har rätt till insatser. Vissa kommuner hade bara någon enstaka begränsning för någon insats medan andra kommuner hade flera begränsningar i fler eller rent av alla insatser. Endast 13 kommuners riktlinjer var helt fria från begränsningar. Sammantaget fann länsstyrelserna att flertalet av de granskade riktlinjerna på ett allvarligt sätt riskerar att urholka intentionerna med LSS. Länsstyrelserna poängterar att begränsningar i riktlinjerna riskerar inskränka den enskildes rätt LSS ger till ett gott och självständigt liv. Dessa inskränkningar riskerar att drabba såväl den funktionshindrade som dennes anhöriga.

Stockholms stads riktlinjer

Länsstyrelsen i Stockholms län har som en del i länsstyrelsernas landsomfattande granskning granskat Stockholms stads riktlinjer. Länsstyrelsen i Stockholms läns bedömning av Stockholms stads LSS-riktlinjer är ”att riktlinjerna är väl genomarbetade och att de bör kunna fungera som vägledning för bedömningar utifrån vars och ens behov”. Länsstyrelsen i Stockholms läns skriver dock i sitt beslut att den ändå har anledning att göra vissa påpekanden och menar att det förekommer ett par formuleringar som kan utgöra begränsningar i den enskildes rättigheter.

De påpekanden Länsstyrelsen gör är följande:

I avsnittet Boendeformer för barn och vuxna finns en mening med ordalydelsen: ”en förutsättning är att vårdnadshavaren samtycker till placeringen”. Länsstyrelsen påpekar att denna mening kan upplevas som förvirrande då en LSS insats bara kan beviljas om den enskilde själv begär detta.

I avsnittet Boendeformer för barn och vuxna finns en mening om att ”familjehem ska vara ett förstahandsval i valet av barnboende”. Länsstyrelsen påpekar att det saknas lagstöd för en sådan prioriteringsordning, att det alltid är behovet som ska vara avgörande, inte insatsen i sig.

I kapitlet om korttidstillsyn finner Länsstyrelsen att angivandet av öppettider för denna verksamhet kan upplevas som styrande i behovsbedömningen.

Slutligen har Länsstyrelsen funnit ett faktafel; vitesparagrafen i kapitel 5.7 anges vara 26 a LSS. Denna paragraf är numer ersatt av §§ 28 a-d LSS.

Stockholms stads LSS-riktlinjer

Stadens LSS-riktlinjer, ”Insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar”, antogs av Kommunstyrelsen i april 2002 (Dnr 000-1892/2001). Riktlinjerna togs fram genom ett nära samarbete med stadens juridiska avdelningen, stadsdelarna och handikapprörelsen. Vissa tillämpningsfrågor i riktlinjerna har reviderats av Kommunstyrelsen dels under år 2005 (Dnr 326 4420/2004, 3261524 / 2004) och dels under år 2006 (Dnr 326-2140/2006, 326-2421/2006). Riktlinjerna kan i sin helhet läsas på socialförvaltningens hemsida, länken riktlinjer, rubriken ”Funktionshinder”.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen har tagit del av Länsstyrelsernas rapport ”Riktlinjer till hjälp eller stjälp” och delar länsstyrelsernas uppfattning att kommunala LSS-riktlinjer inte ska vara begränsande. Med denna utgångspunkt arbetades stadens LSS-riktlinjer fram i ett nära samarbete med bl.a. handikapprörelsen. Målsättningen var att riktlinjerna strikt skulle följa gällande lagstiftning, prejudicerande domar och lagförarbeten. I den granskning länsstyrelsen i Stockholms län gjort av Stockholms stads LSS-riktlinjer konstaterar länsstyrelsen ”att stadens riktlinjer är väl genomarbetade och att de bör kunna fungera som vägledning för bedömningar utifrån vars och ens behov”. Länsstyrelsen har emellertid ett antal påpekanden rörande två formuleringar vid barnboenden, en formulering vid korttidstillsyn och en felaktigt angiven vitesparagraf.

Förvaltningen har ingen annan uppfattning än vad som framkommer av länsstyrelsens beslut. Förvaltningen har därför förtydligat de aktuella LSS-riktlinjerna. De tre tvetydigheterna och sakfelet när det gäller vitesparagrafen, har ändrats. Därutöver har stadens chefer för omsorgen om funktionshindrade informerats om korrigeringen och en uppdaterad version av stadens riktlinjer finns fr o m månadsskiftet mars/april på stadens hemsida.

Bilaga

Länsstyrelsens i Stockholms läns beslut (7011-07-7502).